

Structuur in het rantsoen

Luzerne is vooral bekend in de groenvoederdrogerijen. Daar worden er structuurbalen of pellets van gemaakt. Maar voor de veehouderij is het gewas ook in de kuil interessant. Bovendien telt het mee als stikstofbindend gewas in het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Hendrik Nagelhoud van zaadveredelaar DLF ziet de voordelen er wel van in.

Jasper Lentz

STRUCTUUR EN VOEDERWAARDE

Ingekuilde luzerne heeft gemiddeld een drogestofpercentage van 51,2 procent.

Foto: Twan Wiermans

De teelt van luzerne begint bij een goede pH-waarde van de bodem. "Dat komt bij de luzerneteelt zeer precies.

De optimale waarde is minimaal 5,5. Sommige rassen gedijen ook nog aardig bij een wat lagere zuurgraad", vertelt Nagelhoud. "Wil een veehouder luzerne telen en heeft de bodem niet de juiste pH-waarde, dan lijkt het niet verstandig eraan te beginnen. Bekalken is dan zeker nodig." Is de bodem goed en maakt de veehouder de keuze om luzerne te gaan verbouwen, dan komt het aan op kennis. Nagelhoud: "Luzerne is een gevoelig gewas. Zowel met zaaien, bemesten en oogsten moet er rekening worden gehouden met andere zaken dan

in bijvoorbeeld de grasteelt."

De beste periode waarin luzerne gezaaid kan worden is het voorjaar. Een opgewarmde bodem is nodig voor een snelle opkomst. "Luzerne is een gewas dat, anders dan bij gras, langzaam kiemt. Mede om die reden heeft DLF een mengsel met onder meer gras en luzerne. Gras bedekt de bodem snel en zorgt voor een lagere onkruiddruk", legt Nagelhoud uit. "Bovendien heeft gras een korte wortel. Luzerne kan soms wortels hebben die tot een meter de grond ingaan, waardoor het gewas ook prima tegen droogte kan. De voedingsstoffen waar het gras niet bij kan, pikt de luzerne op." Het zaaimoment heeft ook invloed op de opbrengst. In het voorjaar ingezaaide luzerne kan één keer minder geoogst worden dan de luzerne die eind augustus gezaaid is. De opbrengst kan daardoor wel 2 tot 3 ton drogestof verschillen. Luzerne kan het best geteeld worden op zwaardere gronden zoals klei of zandleem. Die gronden hebben van nature een hogere pH-waarde. "Telen op zandgrond kan ook prima, maar dan moet zoals gezegd de pH-waarde 5,5 of hoger zijn en moet er geënt zaad gebruikt worden", verheldert Nagelhoud. Op te natte percelen kan het gewas beter niet ingezaaid worden. Ook mag er op een perceel in de voorbije vier jaar geen luzerne hebben gestaan. "Is dat wel het geval, dan is het risico op plantenziekten hoog. De wissel van teelten op de percelen is dus belangrijk. In tegenstelling tot in de grasteelt is het doorzaaien van luzerne niet direct zinvol gezien de toenemende ziektedruk na het vierde teeltjaar."

Bemesting

"We raden aan om luzerne jaarlijks te bemesten met fosfaat en kali. Afhankelijk

Toekomst voor luzerne?

van de bodemvoorraad en de verwachte opbrengst moet je denken aan een gift tussen 150 en 400 kg per hectare", vertelt Nagelhoud. Luzerne is een vlinderbloemig gewas en heeft geen extra stikstof nodig. De stikstof die het gewas verbruikt haalt het uit de lucht. "Als er geen of weinig stikstof in de bodem zit, raden we aan een startbemesting van 30 kg N per hectare te geven."

Luzerne wordt in snede 1 en 2 gemaaid als de groene bloemknoppen zijn gevormd. Bij snede 3 en 4 moet er later gemaaid worden, zodat de plant meer tijd heeft om reservevoedsel voor de winter op te slaan. Ik raad aan in de rustperiode van het gewas, vaak in september, niet te maaien, maar pas een maand later weer." Volgens Nagelhoud is het belangrijk dat luzerne niet te veel bereden wordt. "Bovendien zorgen zware machines voor een verslechterde bodemstructuur en daardoor komt de hergroei na het maaien in gevaar. Het gewas kan in een rijspoor soms helemaal verdwijnen."

Voordelen

De Nederlandse veehouders zijn nog niet massaal aan de luzerneteelt begonnen, maar als het aan DLF ligt gaat dat veranderen. Er zijn veehouders die al jaren met tevredenheid luzerne voor het voerhek leggen, maar er is volgens Nagelhoud nog een flinke slag te slaan. "De luzerneteelt past goed binnen de werkzaamheden van een loonwerker. Veehouders ontbreekt het vaak aan kennis over de teelt van het gewas. Daar ligt mijns inziens een rol voor de adviseur. De veehou-

der kan in de eigen stikstofbehoefte voorzien." Met twee nieuwe luzernerassen, Salsa en Ludelis, hoopt DLF de Nederlandse veehouder zover te krijgen luzerne te gaan telen. "Het luzernezaad is een stukje duur-

BLOEMKNOPPEN

Luzerne wordt in de eerste en tweede snede gemaaid als de knoppen te zien zijn.

Foto: DLF

'DE PH-WAARDE VAN DE BODEM MOET OPTIMAAL ZIJN'

der moet ervan overtuigd zijn dat luzerne past in zijn rantsoen en dat zijn koeien er goed bij gedijen. De voordelen zijn aangevoeld. Luzerne heeft een hoog eiwitgehalte dat goed past naast de suikers uit gras. Het verbetert de voedingsstructuur en het gewas

der dan bijvoorbeeld graszaad. Maar het levert de veehouder meer op. Luzerne heeft als het aan mij ligt de toekomst", besluit Nagelhoud.

